

PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC TỰ HỌC, TỰ NGHIÊN CỨU CHO SINH VIÊN THÔNG QUA VIỆC SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI HỌC TẬP TRONG BỐI CẢNH ĐÀO TẠO TÍN CHỈ CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

NGÔ VĂN THÁP

Tóm tắt

Tự học đóng vai trò rất quan trọng trong giáo dục đại học, đặc biệt trong mô hình đào tạo theo tín chỉ. Bài báo giới thiệu giải pháp công nghệ mạng xã hội học tập nhằm nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu, "biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo của Sinh viên" trong bối cảnh Trường Đại học Văn hóa Hà Nội đang triển khai đào tạo theo học chế tín chỉ.

Đặt vấn đề

Đào tạo theo tín chỉ là một hình thức đòi hỏi sự chủ động cao của sinh viên trong học tập. Theo qui chế 43, ngoài việc chuyển đổi 1,5 đơn vị học trình thành một tín chỉ, thì để tiếp thu một tín chỉ Sinh viên phải dành ít nhất 30 giờ chuẩn bị cá nhân (1). Do vậy, một trong những điểm khác biệt lớn nhất của đào tạo theo học chế tín chỉ so với đào tạo niên chế là Sinh viên phải dành thời gian nhiều hơn cho tự học và thảo luận, nghiên cứu. Như vậy, câu hỏi đặt ra là làm thế nào để Sinh viên có kỹ năng tự học, tự nghiên cứu hiệu quả? Hiện nay, Công nghệ Thông tin (CNTT) đã được ứng dụng sâu rộng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Với mô hình đào tạo theo học chế tín chỉ, bên cạnh việc ứng dụng CNTT trong quản lý đào tạo, ở góc độ giảng dạy, CNTT trở thành công cụ rất đắc lực cho việc phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên. Bài viết này giới thiệu mạng xã hội học tập Edmodo với cách tiếp cận như một công cụ rất hiệu quả hỗ trợ phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu cho Sinh viên trong bối cảnh đào tạo tín chỉ của trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

Hoạt động tự học của sinh viên trong đào tạo theo tín chỉ

"Học tập độc lập là quá trình học tập mà ở đó người học tự định hướng mục tiêu và các nhiệm vụ học tập, tự thực hiện các nhiệm vụ đó một cách chủ động, tự lực, tự chủ với thái độ tự giác, tự nguyện để đạt được mục tiêu mà không phụ thuộc, dựa dẫm vào người khác" (2). Đối với giáo dục bậc cao như Đại học, Cao đẳng thì học tập độc lập là một năng lực có ý nghĩa quyết định đối với kết quả học tập của người học.

Muốn giáo dục năng lực tự học, tự nghiên cứu cho sinh viên, ở khía cạnh kỹ năng, cần phải hình thành các kỹ năng học tập sau đây:

Nhóm kỹ năng nhận thức, bao gồm: kỹ năng xử lý thông tin (tìm kiếm, tổ chức, lưu trữ, xử lý và đánh giá thông tin), kỹ năng phân tích, tổng hợp, đánh giá....

Nhóm kỹ năng quản lý, bao gồm: kỹ năng thiết lập mục tiêu, kế hoạch học tập, kỹ năng tổ chức môi trường học tập, kỹ năng đánh giá, phản hồi quá trình, điều chỉnh học tập.

Nhóm kỹ năng giao tiếp, quan hệ xã hội gồm: kỹ năng trình bày, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác....

Phương thức đào tạo theo tín chỉ tôn trọng người học, coi người học là trung tâm của quá trình giáo dục. Như vậy, phương thức đào tạo theo tín chỉ là hình thức hoàn toàn phù hợp cho việc phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên. Mặt khác, chính đặc điểm này của phương thức đào tạo học chế tín chỉ cũng đòi hỏi Sinh viên phải thay đổi phương thức học tập theo hướng tự định hướng, tự chịu trách nhiệm, tự quản lý quá trình học tập của mình. Chúng ta có thể xem xét năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên trong phương thức đào tạo học chế tín chỉ theo các khía cạnh sau đây:

Về nội dung và chương trình học tập: Nội dung chương trình học tập trong phương thức học chế tín chỉ được cấu trúc thành các mô-đun (học phần) gồm các học phần bắt buộc và học phần tự chọn. Như vậy chương trình có tính chất linh hoạt, mềm dẻo, cho phép người học được lựa chọn một số nội dung học tập và tiến độ học tập phù hợp với năng lực, sở thích và điều kiện của mình. Đặc điểm này cũng yêu cầu người học phải biết tự thiết lập mục tiêu, kế hoạch trong học tập, tự quản lý, giám sát kế hoạch đó.

Về phương pháp học tập: theo qui chế 43, thì để tiếp thu một giờ tín chỉ Sinh viên phải dành ít nhất 2 giờ chuẩn bị cá nhân. Với điều kiện đó, để đảm bảo hiệu quả giáo dục, người Giảng viên cần tập trung việc tổ chức hoạt động nhận thức, hướng dẫn, giao nhiệm vụ cho Sinh viên tự học, tự nghiên cứu. Do đó, người học được khuyến khích tự giác, chủ động tìm kiếm khai thác và xử lý thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, tự chịu trách nhiệm, tự tổ chức, quản lý hoạt động học tập của chính mình.

Về môi trường học tập: Trong mô hình đào tạo theo học chế tín chỉ, người học có điều kiện tham gia nhiều môi trường học tập khác nhau, trong đó môi trường công nghệ thông tin chiếm một vị trí đặc biệt quan trọng. Đặc điểm này đòi hỏi Giảng viên và Sinh viên phải có kỹ năng xử lý thông tin, quản lý quá trình học tập trong môi trường học tập giàu công nghệ.

Như vậy, tự học, tự nghiên cứu là năng lực vô cùng quan trọng của Sinh viên trong mô hình đào tạo theo học chế tín chỉ. Ứng dụng CNTT trong việc nâng cao năng lực này cho người học là một trong những yêu cầu của Giảng viên đại học hiện nay.

Một số đặc điểm của mạng xã hội học tập EDMODO

Hiện nay, có nhiều nền tảng hỗ trợ việc triển khai các lớp học trực tuyến và hỗn hợp như Google Classroom, Edmodo, Edumall, Udemy,... Tuy nhiên các ứng dụng đều có những ưu nhược điểm và cần có sự lựa chọn cho phù hợp.

Edmodo là mạng xã hội học tập lớn nhất trên thế giới được phát triển từ năm 2008. Năm 2013, Edmodo được xếp hạng thứ 29 trong tổng số 100 trang web hỗ trợ học tập tốt nhất do Jane Hart, người sáng lập trung tâm C4LPT ở Anh nghiên cứu trên cơ sở lấy ý kiến bình chọn của hơn 500 chuyên gia đến từ 48 quốc gia trên thế giới. Ứng dụng điện thoại phần mềm này cũng được tải nhiều trên hệ điều hành iOS và Android, tạo điều kiện thuận lợi cho việc dạy và học ở mọi nơi, mọi lúc.

Là một Hệ thống Quản lý Học tập được phát triển theo hướng mạng xã hội học tập (Social Learning Platform), tính năng của Edmodo nhiều hơn hẳn một số Hệ thống Quản lý Học tập khác. Có thể kể đến một số đặc điểm nổi bật sau:

Tính năng tạo lớp học và các nhóm nhỏ trong lớp.

Tính năng tạo và đặt lịch đăng các ghi chép (Note). Giảng viên và học sinh có thể lựa chọn hình thức nhận được các thông báo, chẳng hạn là qua email hoặc tin nhắn điện thoại. Trong một lớp, Giảng viên có thể tạo ra các nhóm nhỏ để thảo luận về những chủ đề khác nhau của khóa học, tổ chức các hoạt động theo nhóm, gửi thông báo và làm bài tập theo nhóm.

Tính năng kiểm tra đánh giá tự luận (Assignment), trắc nghiệm (Quizzes), theo dõi tiến độ học tập (Badges) thông qua việc đánh giá điểm và trao thưởng huy hiệu cho học sinh.

Tính năng Shared Teachers (chia sẻ Giảng viên): trong đó một lớp có thể được quản lý bởi nhiều Giảng viên, tạo điều kiện cho việc cộng tác tốt hơn trong việc thiết kế và chuyển giao các lớp học.

Một số chức năng chính của mạng xã hội học tập Edmodo bao gồm:

Tạo lớp học: với tài khoản Teacher, trong vai giáo viên bạn có thể tạo ra nhiều lớp học, mỗi lớp học có một mã số (code). Giảng viên cho Sinh viên biết mã số này để Sinh viên tham gia vào lớp học bằng chức năng Join a class. Mỗi lớp học cũng có thể có sự tham gia của nhiều giáo viên.

Bài viết: Chức năng bài viết (Post) dùng thảo luận một vấn đề, thông báo tin tức. Thí dụ: Giảng viên dùng chức năng Post đưa ra nội dung thảo luận: Theo anh/chị, trang chủ một website Thư viện gồm các chuyên mục nào? yêu cầu các nhóm tham gia viết bài và thảo luận. Giảng viên tổng kết và đưa ra các định hướng.

Chức năng Assignment: giao bài kiểm tra tự luận. Giáo viên cần thiết lập các thuộc tính: thời hạn hoàn thành, khóa hay không khóa bài kiểm tra khi quá hạn,...

Chức năng Quizzes: hỗ trợ nhiều dạng câu hỏi khác nhau, lựa chọn, đúng/sai, câu trả lời ngắn, và điền vào ô trống. Ngoại trừ câu hỏi yêu cầu câu trả lời ngắn, tất cả các loại câu hỏi khác sẽ được chấm tự động và điểm của Sinh viên sẽ được cập nhật vào hệ thống.

Chức năng Poll: khảo sát ý kiến đánh giá kết quả thực hiện công việc.

Sử dụng Badges: Chức năng này để khuyến khích, ghi nhận tiến bộ, của Sinh viên bằng cách danh hiệu có sẵn khuyến khích trong học tập.

Thư viện học liệu: Tính năng Library cho phép Giảng viên quản lý toàn bộ tài nguyên học liệu của mình để sử dụng lâu dài trong quá trình giảng dạy. Chức năng này cũng tích hợp lưu trữ đám mây Google Drive, Drop Box nếu bạn sử dụng chung một tài khoản.

Sử dụng mạng xã hội học tập EDMODO cho hoạt động tự học, tự nghiên cứu của sinh viên

Trong bối cảnh trường Đại học Văn hóa Hà Nội đang triển khai phương thức đào tạo theo học chế tín chỉ và thúc đẩy các hoạt động ứng dụng CNTT nhằm nâng cao chất lượng dạy học, mạng xã hội học tập Edmodo được gợi ý cho Giảng viên sử dụng những lý do sau đây:

Gắn kết: Edmodo được thiết kế giúp Sinh viên hào hứng với hoạt động học tập như việc sử dụng Facebook qua việc Giảng viên dễ dàng thiết kế các hoạt động học tập kết hợp trong và ngoài lớp học.

Kết nối: Giảng viên là trung tâm trong mạng lưới học tập nhằm kết nối học sinh, phụ huynh, nhà quản lý và các nhà xuất bản...

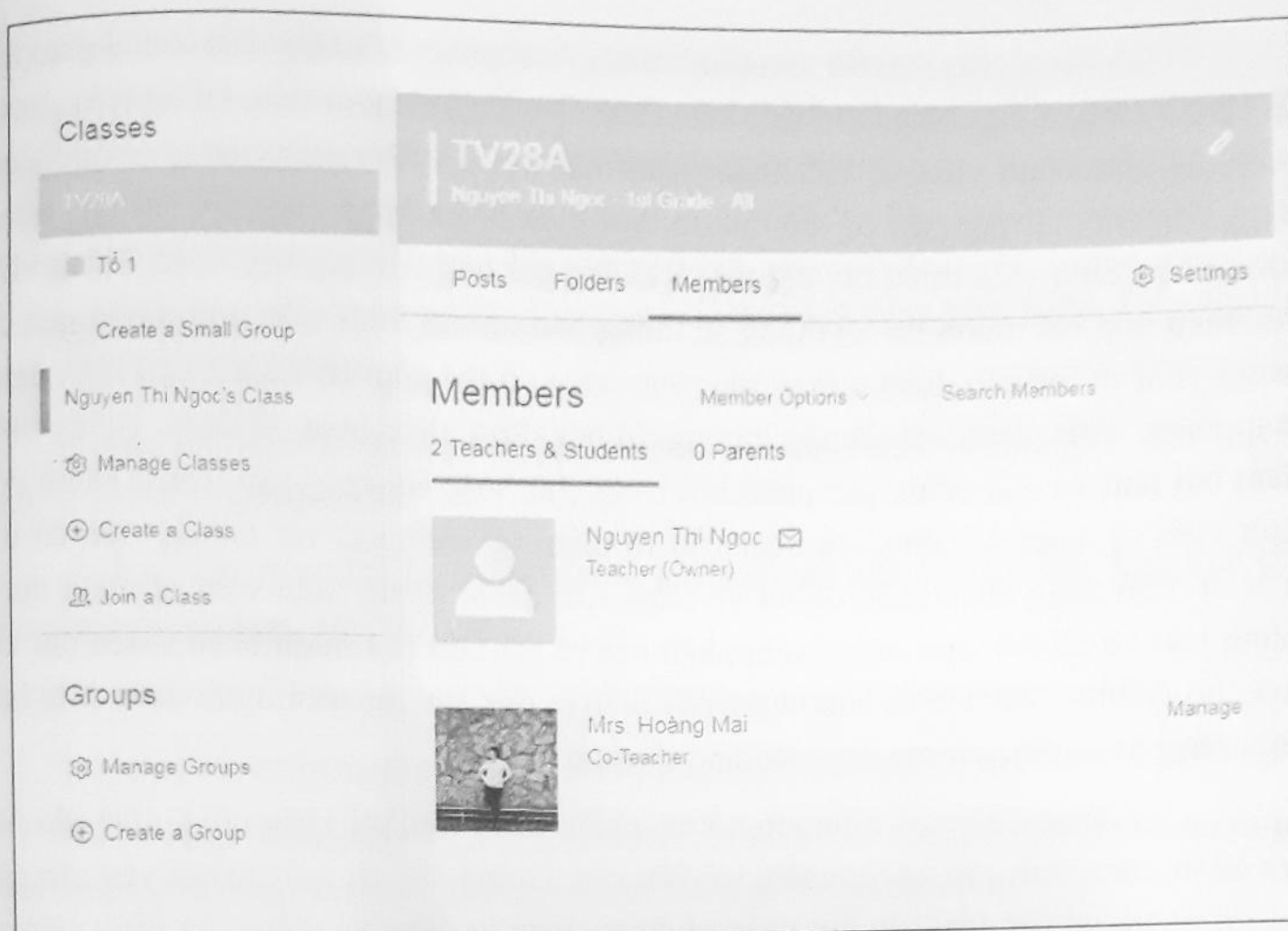
Cá nhân hóa: Edmodo cung cấp các ứng dụng dễ dùng, hấp dẫn giúp tích hợp vào nội dung môn học qua đó cá nhân hóa quá trình học tập của mỗi Sinh viên.

Đánh giá: Edmodo giúp việc theo dõi tiến bộ học tập của Sinh viên trở lên dễ dàng hơn. Giảng viên có thể giao bài tập, thiết kế câu hỏi trắc nghiệm, lấy ý kiến, cho người học đánh giá chéo...

Đề nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên, Giảng viên có thể sử dụng mạng xã hội Edmodo trong các cách thức như sau:

Lớp học online song song với lớp học trực tiếp

Song song với lớp học diễn ra trong thực tế, Giảng viên tạo một lớp học trên Edmodo. Ngoài ra, chức năng này còn cho phép tạo các nhóm nhỏ trong lớp. Việc quản lý lớp học với các nhóm học tập trong thực tế hoàn toàn có thể thực hiện với lớp học tương ứng trên Edmodo.

Với cách thức tổ chức lớp học như vậy, Giảng viên có thể giao nội dung nghiên cứu riêng cho từng nhóm hoặc toàn lớp, thậm chí đến từng cá nhân. Việc tạo ra các nhóm nhỏ hơn giúp cho việc thảo luận, chia sẻ trong từng nhóm nhỏ được dễ dàng hơn qua đó chỉ Giảng viên và Sinh viên nhóm đó có thể truy cập thông tin. Tính năng này rất phù hợp cho hoạt động lập kế hoạch, tư học, tự nghiên cứu trước tài liệu học tập của Sinh viên hoặc các nhóm học tập.

Đánh giá

Một trong những hoạt động quan trọng trong quá trình đào tạo là nâng cao chất lượng của công tác khảo thí, kiểm tra đánh giá người học. David Nunan, nhà giáo học pháp ngoại ngữ nổi tiếng đã từng viết: “nếu không có phản hồi, đánh giá, hoạt động học tập sẽ không hiệu quả.” Khi đổi mới phương pháp dạy học, người Giảng viên phải đổi mới cách thức kiểm tra đánh giá Sinh viên, đặc biệt là hình thức đánh giá thường xuyên (on-going/formative assessment) nhằm quản lý hiệu quả hoạt động tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên.

Tuy nhiên, khi Giảng viên áp dụng hình thức đánh giá thường xuyên thì khối lượng công việc sẽ trở lên nhiều hơn qua hoạt động ra đề, chấm bài và báo cáo kết quả học tập. Ở góc độ Sinh viên, một trong những động cơ khiến các em học tập tích cực hơn là việc Giảng viên đánh giá thường xuyên và thông báo kết quả trong thời gian sớm nhất. Đó là một thách thức rất lớn cho Giảng viên. Mạng xã hội học tập Edmodo cung cấp giải pháp giúp tự động hóa việc đánh giá thông qua các chức năng cụ thể sau:

- Tính năng giao bài: Sử dụng tính năng Assignment Giảng viên có thể giao bài tập rất dễ dàng, đồng thời có thể gửi kèm theo cho Sinh viên tài liệu, tài nguyên, trang web... để giúp Sinh viên có thể hoàn thành bài tập đó. Với chức năng assignments trong Edmodo, Giảng viên có thể đưa ra thời gian hoàn thành cho mỗi bài tập, trong trường hợp Sinh viên thiếu kỷ luật thì sẽ không thể nộp bài quá hạn hoặc Giảng viên cho phép nộp bài muộn thì hệ thống sẽ thông báo những Sinh viên nộp muộn qua đó Giảng viên có thể cho điểm tương ứng. Sinh viên có thể nộp bài dưới nhiều định dạng khác nhau. Việc chấm bài đã nộp của người học được thực hiện dễ dàng. Giảng viên nhận bài làm và cho điểm, gửi phản hồi bằng chữ hoặc sử dụng các Icons. Điểm của Sinh viên sẽ được tự động cập nhật vào sổ điểm (gradebook) và Giảng viên có thể xuất ra định dạng khác nhau để tải về máy. Khi đã có điểm, Sinh viên sẽ nhận được thông báo và có thể xem điểm, xem phản hồi về bài làm của mình hoặc khiếu nại kết quả cho Giảng viên. Tất cả hoạt động này diễn ra độc lập cho mỗi Sinh viên, đảm bảo tính riêng tư và tăng cường trao đổi theo phương thức 1-1.

- Sử dụng Quizzes: Edmodo hỗ trợ nhiều dạng câu hỏi khác nhau như câu hỏi lựa chọn, đúng/sai, câu trả lời ngắn, và điền vào ô trống. Ngoài trừ câu hỏi yêu cầu câu trả lời ngắn, tất cả các loại câu hỏi khác sẽ được chấm tự động và điểm của Sinh viên sẽ được cập nhật vào hệ thống. Do vậy, Giảng viên sẽ tiết kiệm được nhiều thời gian triển khai đánh giá Sinh viên, giờ đây chỉ ra đề và xem điểm.

Xây dựng nguồn học liệu

Một trong những kỹ năng quan trọng mà Giảng viên cần rèn luyện cho Sinh viên là kỹ năng xử lý thông tin. Việc thu thập, tìm kiếm nguồn thông tin đáng tin cậy và chia sẻ nguồn tài nguyên thông tin luôn là một yêu cầu mang tính tiên quyết trong việc hướng dẫn Sinh viên tự học, tự nghiên cứu. Việc chia sẻ tài nguyên, tài liệu học tập qua mạng giúp Sinh viên có thể chủ động học tập ở nhà và tiết kiệm chi phí in ấn, Photo. Với việc sử dụng mạng xã hội học tập Edmodo, Giảng viên và Sinh viên có thể sử dụng tính năng Library để quản lý toàn bộ tài nguyên học tập của mình.

Tính năng này còn kết nối tới các dịch vụ lưu trữ khác như Google Drive, Dropbox... khi dùng cùng tài khoản cho tất cả các hệ thống. Để thuận lợi cho việc truy cập và sử dụng nguồn học liệu thì việc tổ chức thông tin và lưu trữ dữ liệu trong chức năng Library cũng cần được thực hiện một cách khoa học.

Kết luận

Tự học, tự nghiên cứu là năng lực cốt lõi của học tập suốt đời và đóng vai trò quyết định cho sự phát triển của cá nhân người học. Đào tạo đại học theo học chế tín chỉ tạo điều kiện thuận lợi cho việc giáo dục, phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên. Trong xu thế của phát triển của cách mạng công nghiệp lần thứ 4, việc kết nối internet ngày càng trở nên dễ dàng thì các ứng dụng CNTT trong giảng dạy

ngày càng trở nên hiệu quả. Trong bối cảnh đào tạo tín chỉ, mạng xã hội học tập Edmodo có thể là một gợi ý tốt cho Giảng viên nhằm nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu của Sinh viên trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

N.V.T

(Thạc sỹ, Giảng viên Khoa TV - TT)

Tài liệu tham khảo

1. Quy chế đào tạo đại học và cao đẳng hệ chính qui theo hệ thống tín chỉ, Quyết định số 43/2007/QĐ-BGDĐT
2. Ngô Hải Chi (2012), *Đặc điểm và các mức độ của học tập độc lập*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, Hà Nội
3. <https://Edmodo.mediacore.tv/files/88397-Edmodo-cofounders.mp4>.
4. <http://www.baomoi.com/Edmodo-Mang-giao-duc-kieu-Phay/76/7957747.epi>
5. <http://biancahewes.wordpress.com/2011/11/30/Edmodo-resource-sharing-collaboration-lessons-communication-assessments-and-organisation/>
6. <https://Edmodo.mediacore.tv/files/88397-Edmodo-cofounders.mp4>
7. <http://edtechdigest.wordpress.com/2011/05/20/interview-find-nic-borg-on-Edmodo/>
8. <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>